

Коптенко А. А., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ.
Науковий керівник: Козирева В. П., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Повітряний транспорт є швидкісною ланкою єдиної транспортної системи. Авіаційний транспорт відіграє важливу роль у здійсненні міжнародного сполучення України, особливо на заході, сході та півдні, а також у межах національної транспортної мережі, зокрема у напрямку захід – схід (Львів – Харків, Львів – Дніпропетровськ). Специфіка цього виду транспорту (швидкість, комфортність тощо) зумовлює його пріоритетний подальший розвиток.

Безпосередньо діяльність у сфері авіаційних перевезень пасажирів, вантажу здійснюють різні державні, колективні, приватні підприємства та організації, товариства та громадяни. До управлінських об'єктів в сфері авіаційного транспорту відносяться: аеропорти та інша наземна інфраструктура, служба аеронавігації – обслуговування повітряних суден в повітряному просторі України, авіакомпанії (експлуатанти), екіпажі повітряних суден.

Особливості створення і діяльності суб'єктів у сфері авіаційного транспорту визначають Повітряний кодекс України, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про господарські товариства», інші нормативно-правові акти.

Головним регулюючим документом для світової авіації є Чиказька Конвенція, що прийнята державами – засновниками ІКАО – International Civil Avia Organization (Міжнародна організація цивільної авіації) ще в грудні 1944 року. Цей документ є свого роду «Конституцією» для діяльності всіх авіаційних країн. Він встановлює принципи діяльності авіаційних влад кожної країни-учасниці, принципи діяльності авіакомпаній, аеропортів, всіх учасників ринку авіаперевезень. Всі інші міжнародні документи, що застосовуються на міжнародній діяльності авіаційного транспорту, тільки доповнюють Положення Чиказької Конвенції, конкретизують окремі її пункти та статті, надають роз'яснення для однозначного її трактування та тлумачення всіма членами світового авіаційного співтовариства.

Сучасний стан розвитку авіаційного транспорту України потребує і найсучаснішої системи правового регулювання. Слід зазначити, що процес такого регулювання відбувається за кількома напрямками:

- правове регулювання фінансово-господарської діяльності авіаційних підприємств;
- правове регулювання взаємовідносин між суб'єктами авіаційної діяльності;
- технічне регулювання вимог до авіаційної техніки та наземної інфраструктури;
- правове регулювання вимог до авіаційного персоналу щодо рівня їх кваліфікації, досвіду роботи та стану здоров'я, тощо.

Оскільки діяльність авіаційного транспорту відрізняється чи не в найбільшому застосуванні єдиних міжнародних вимог, процеси правового регулювання одночасно відбуваються як на міжнародному, так і на національному рівнях.

Робота, направлена на адаптацію національних нормативно-правових актів до європейських стандартів, проходить дуже повільними темпами. Ситуація, яка склалася з нормативно-правовим забезпеченням діяльності авіаційних підприємств в Україні, значно впливає на рівень забезпечення безпеки польотів, який і так є не досить високим.

Провідні вітчизняні авіаційні перевізники не відповідають сучасним вимогам світового авіаційного співтовариства, наслідком чого є низька конкурентоспроможність наших компаній на ринку авіаційних перевезень в Україні та світі. Так, система нагляду за безпекою польотів в Україні не визнана на міжнародному рівні, за умов негайного «відкриття неба» українські перевізники не готові на рівних конкурувати з іноземними авіакомпаніями, які збільшують свою присутність на ринку країни. Жорсткого правового регулювання потребують відносини у сфері підготовки авіаційного персоналу. За розрахунками фахівців, дефіцит кваліфікованого льотного складу через 3-5 років в Україні буде складати приблизно 25-30 відсотків.

За останні роки поступово розпочався процес адаптації українського законодавства у сфері авіаційної галузі до європейських стандартів. Українська авіаційна влада спільно з експертами Європейського контролю (ЄК) розробили паспорт проекту «Забезпечення безпеки польотів в Україні», який став першим проектом в Україні, що реалізовуватиметься у рамках технічної та експертної допомоги за програмою Європейського Союзу «TWINNING».

Враховуючи задекларований курс України на інтеграцію до Європейського Союзу, пріоритетним повинно стати впровадження заходів по адаптації нормативно-правової бази авіаційного транспорту України до відповідності стандартам ЄС.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
4. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. ІКАО; Конвенція, Поправки, Міжнародний документ від 07.12.1944 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_038

УДК 346.2:347.823 (043.2)

Лапа Н. О., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гелич А. О., к.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Повітряне судно – це літальний апарат, що тримається в атмосфері за рахунок взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні, і здатний маневрувати в тривимірному просторі [3, с. 106].

Авіаційний транспорт відіграє важливу роль у здійсненні міжнародного сполучення України, особливо на заході, сході та півдні, а також у межах національної транспортної мережі, зокрема у напрямку захід – схід (Львів – Харків, Львів – Дніпропетровськ). Специфіка цього виду транспорту (швидкість, комфортність тощо) зумовлює його пріоритетний подальший розвиток.

Основний комплексний нормативно-правовий акт, що регулює правовідносини у сфері повітряних перевезень – Повітряний кодекс (ПК) України. Він регулює діяльність користувачів повітряного простору України з метою задоволення інтересів України та її громадян і гарантування безпеки авіації – всіх видів підприємств, організацій та установ, діяльність котрих спрямована на створення умов і використання повітряного простору людиною за допомогою повітряних суден.

Дія ПК України поширюється на всіх користувачів повітряного простору України в частині, яка їх стосується, і за її межами у випадку, коли закони країни перебування користувача не передбачають іншого [1].